

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Міжнародні стандарти протидії корупції»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти протидії корупції» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 16 с.

Розробник:

Новіков Олег Володимирович,
кандидат юридичних наук, асистент

Затверджено на засіданні кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
(протокол № 14 від 30 червня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права
(протокол № 14 від 10 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Головкін Богдан Миколайович, доктор юридичних наук,
професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Міжнародні стандарти протидії корупції
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Новіков Олег Володимирович, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, канд. юрид. наук
Контактний телефон	093 724 30 03
E-mail	oleg.novikov@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	https://www.facebook.com/oleg.novikov.9883/

Анотація навчальної дисципліни

Розкриваються міжнародно-правові стандарти й механізми запобігання та протидії корупції. Аналізуються конвенції, резолюції, директиви, інші нормативні і рекомендаційні документи та діяльність Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації Американських держав, Африканського Союзу, Ліги арабських держав у сфері запобігання та протидії корупції. Оцінюється стан, а також досліджуються проблеми та перспективи імплементації міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство. Визначаються найкращі практики зарубіжних країн у сфері запобігання та протидії корупції. Вивчаються міжнародні стандарти ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» та ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів системи знань та інших компетентностей щодо міжнародно-правових стандартів й механізмів запобігання та протидії корупції, особливостей їх імплементації у національне законодавство, вироблення умінь та навичок оцінки стану

відповідності законодавства вказаним міжнародним стандартам, вивчення найкращих практик зарубіжних країн у сфері запобігання та протидії корупції, а також міжнародних стандартів ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» та ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій», активізація аналітичної та науково-дослідницької діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

– формування системи теоретичних знань про міжнародно-правові стандарти й механізми запобігання та протидії корупції й найкращі практики зарубіжних країн у цій сфері;

– розвиток навичок і умінь оцінки стану відповідності національного законодавства міжнародно-правовим стандартам у сфері запобігання та протидії корупції;

– визначення актуальних проблем імплементації міжнародно-правових стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство, а також перспектив розробки нових антикорупційних міжнародних нормативно-правових актів;

– аналіз і дослідження прикладних проблем міжнародного співробітництва у сфері запобігання та протидії корупції й повернення активів здобутих корупційним шляхом;

– опанування навичками та вміннями розбудови системи запобігання корупції на основі положень міжнародних стандартів ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» й ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій»;

– розкриття та тлумачення основних положень конвенцій, резолюцій, директив, інших нормативних і рекомендаційних документів Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації Американських

держав, Африканського Союзу, Ліги арабських держав у сфері запобігання та протидії корупції.

***Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.
Міждисциплінарні зв'язки***

Пререквізити: кримінальне право, кримінальний процес, цивільне право, цивільний процес, міжнародне публічне право, право Європейського Союзу, порівняльне правознавство.

Кореквізити: публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці, порівняльне правознавство, державна влада та місцеве самоврядування: теорія та практика.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Характеризувати антикорупційну діяльність Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації Американських держав, Африканського Союзу, Ліги арабських держав.

РН НД 2. Розкривати основні положення та зміст конвенцій, резолюцій, директив, інших нормативних і рекомендаційних документів Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації Американських держав, Африканського Союзу, Ліги арабських держав у сфері запобігання та протидії корупції.

РН НД 3. Здійснювати оцінку стану відповідності національного законодавства міжнародно-правовим стандартам у сфері запобігання та протидії корупції.

РН НД 4. Інтегрувати знання міжнародного публічного та національного права у сфері запобігання та протидії корупції й проводити їх у національну публічно-правову практику та дослідницьку діяльність.

РН НД 5. Дискутувати зі складних проблем імплементації міжнародно-

правових стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство, а також перспектив розробки нових антикорупційних міжнародних нормативно-правових актів.

РН НД 6. Демонструвати знання основних засад та процедур міжнародного співробітництва у сфері запобігання та протидії корупції та вміння застосовувати їх на практиці.

РН НД 7. Практикувати консультаційну діяльність щодо міжнародних стандартів запобігання та протидії корупції.

РН НД 8. Демонструвати здатність брати участь у розробці нормативно-правових актів відповідно до міжнародних стандартів запобігання та протидії корупції.

РН НД 9. Здійснювати порівняльно-правовий аналіз зарубіжного досвіду у сфері запобігання та протидії корупції, виявляти його недоліки та переваги.

РН НД 10. Демонструвати навички та вміннями розбудови системи запобігання корупції на основі положень міжнародних стандартів ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» й ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій».

РН НД 11. Аналізувати тенденції розвитку міжнародно-правових стандартів запобігання та протидії корупції, оцінювати їх вплив на національне законодавство.

РН НД 12. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію щодо необхідності внесення змін у чинне законодавство з метою підвищення ефективності антикорупційних превентивних механізмів та приведення їх у відповідність до міжнародних стандартів запобігання та протидії корупції.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Міжнародні стандарти та механізми у сфері запобігання та протидії корупції: загальні	Міжнародні стандарти та механізми у сфері запобігання та протидії корупції: загальні	8

	положення.	положення.	
2	Конвенції та резолюції Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції.	Конвенції та резолюції Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції.	8
3	Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: загальні положення, заходи щодо запобігання корупції, криміналізація та правоохоронна діяльність.	Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Загальні положення, заходи щодо запобігання корупції, криміналізація та правоохоронна діяльність.	8
4	Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: міжнародне співробітництво, заходи щодо повернення активів, технічна допомога й обмін інформацією.	Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: міжнародне співробітництво, заходи щодо повернення активів, технічна допомога й обмін інформацією.	8
5	Конвенції та резолюції Ради Європи у сфері запобігання та протидії корупції. Діяльність Групи держав проти корупції (ГРЕКО).	Конвенції та резолюції Ради Європи у сфері запобігання та протидії корупції. Група держав проти корупції (ГРЕКО).	8
6	Конвенції та директиви Європейського Союзу у сфері запобігання та протидії корупції.	Конвенції та директиви Європейського Союзу у сфері запобігання та протидії корупції.	8
7	Конвенції та резолюції Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).	Конвенції та резолюції Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).	8
8	Конвенції та діяльність Організації Американських держав (ОАД), Африканського Союзу (АС), Ліги арабських держав (ЛАД) у сфері запобігання та протидії корупції	Конвенції та діяльність Організації Американських держав (ОАД), Африканського Союзу (АС), Ліги арабських держав (ЛАД) у сфері запобігання та протидії корупції	8
9	Імплементация міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство: стан, проблеми та перспективи	Імплементация міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство: стан, проблеми та перспективи	8
10	Найкращі практики зарубіжних країн у сфері запобігання та протидії корупції. Міжнародні стандарти ISO 37001:2016	Найкращі практики зарубіжних країн у сфері запобігання та протидії корупції. Міжнародні стандарти ISO 37001:2016	8

	«Системи менеджменту протидії корупції» та ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій»	«Системи менеджменту протидії корупції» та ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій»	
--	--	--	--

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Міжнародні стандарти та механізми у сфері запобігання та протидії корупції: загальні положення.	Міжнародні стандарти та механізми у сфері запобігання та протидії корупції: загальні положення.	110
2	Конвенції та резолюції Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції.	Конвенції та резолюції Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції.	
3	Найкращі практики зарубіжних країн у сфері запобігання та протидії корупції. Міжнародні стандарти ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» та ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій»		

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами з питань прийняття й виконання адміністративних актів;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;

- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти протидії корупції» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#o430.
2. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text.
3. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_172#Text.
4. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text.
5. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text.
6. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text.
7. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_029#Text.
8. Конвенція Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_c01#Text.

9. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_845#Text.
10. Закон України «Про міжнародні договори України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.
11. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_788#Text.
12. Конвенція з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_154#Text.
13. Міжамериканська конвенція проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_089#Text.
14. Стамбульський план дій з боротьби проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966_001-04#Text.
15. Рамкове рішення Ради N 2003/568/ПВД про боротьбу з корупцією в приватному секторі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_945#Text.
16. Рекомендація N Rec (2003) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам "Про загальні правила боротьби з корупцією при фінансуванні політичних партій і виборчих кампаній". URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_867#Text.
17. Попередження злочинності та кримінальне правосуддя у контексті розвитку: реалізації та перспективи міжнародного співробітництва. Практичні заходи боротьби з корупцією. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_785#Text.
18. Декларація Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_369#Text.
19. Резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН "Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку". URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282#Text.

20. Статут Групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_144#Text.

Література

Основна література

1. Запобігання корупції : підручник / [Б. М. Головкін, О. Ю. Шостко, О. В. Новіков та ін.] ; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2019. 296 с.

2. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / автор. кол. ; В. В. Василевич, Т. Е. Василевська, В. Ф. Нестерович, Е. В. Расюк, А. В. Савченко, В. Л. Федоренко (кер.) та ін. ; за ред. проф. Ю. В. Ковбасюка і проф. В. Л. Федоренка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 524 с.

3. Спеціалізовані інституції з боротьби проти корупції: огляд моделей / Організація економічного співробітництва і розвитку. Мережа боротьби проти корупції для країн Східної Європи і Центральної Азії. 131 с.

4. Нуруллаєв І. С. Особливості універсально-правового механізму міжнародного співробітництва в боротьбі з окремими видами злочинів (на прикладі корупції). *Вісник НТУУ "КПІ" Політологія. Соціологія. Право*. 2017. № 1/2(33/34). С. 230-237.

5. Ferguson G. *Global corruption: Law, theory & practice*. Third Edition. Victoria, BC: University of Victoria, 2018. 1194 p.

Додаткова література

1. Костенко Б. О., Кухарук А. В. Імплементация європейських стандартів запобігання та боротьби з корупцією в національне законодавство : навч.-метод. матеріали; уклад. Т. А. Саченко. Київ : НАДУ, 2013. 60 с.

2. Довженко Я. М. Міжнародно-правові стандарти протидії корупційним злочинам. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 45-48.
3. Боровик А. В. Міжнародні стандарти щодо кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення та їх запобігання. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. Том 31 (70). № 2. Ч. 3. С. 27-34.
4. Система управління заходами боротьби з корупцією: ISO 37001:2016. Вимоги із рекомендаціями для використання.
5. Демків Д. М. Міжнародні стандарти адміністративно-правового забезпечення діяльності спеціалізованих антикорупційних органів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 2. С. 196-198.
6. Новіков О. Світовий досвід функціонування спеціалізованих антикорупційних органів. *Ефективність державного управління: збірник наукових праць*. 2015. Вип. 43. С. 52-57.
7. Машлякевич Д. С. Сучасні правові засади механізму запобігання і протидії корупції. Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. 2015. № 1 (52). С. 93-100.
8. Кісілевич-Чорнойван О. М., Шашкова-Журавель І. О. Правові аспекти протидії корупції на міжнародному рівні. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2018. №1. С. 31-42.
9. Ростовська К. Міжнародний досвід формування та реалізації антикорупційної політики в інших державах. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 4 (12).
10. Милосердна І. М. Антикорупційна політика: міжнародні стандарти та досвід країн східної Європи. *Політичне життя*. 2020. №4. С. 30-38.
11. Супрун Т. М. Міжнародне співробітництво у боротьбі з корупцією. *Порівняльно–аналітичне право*. 2016. №5. С. 335–337.

Інтернет-ресурси

Офіційний веб-портал Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України –
<http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України –
<http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Національного агентства з питань запобігання корупції – <https://nazk.gov.ua/uk/>

Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України – <https://nabu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів – <https://arma.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора –
<https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>

Офіційний веб-портал Організації Об'єднаних Націй –
<https://www.un.org/ru/>

Офіційний веб-портал Ради Європи –
<https://www.coe.int/ru/web/portal/home>

Офіційний веб-портал Управління ООН з наркотиків і злочинності –
<https://www.unodc.org/unodc/ru/index.html>

Офіційний веб-портал Організації економічного співробітництва та розвитку –
http://www.eurasiancommission.org/ru/act/caa/cpol/international_cooperation/Pages/ic2.aspx

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=199:kafedra-kriminologii-ta-kriminalno-vikonavchogo-prava&Itemid=151.

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Юридична відповідальність за корупційні правопорушення» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких

засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		

			60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34